

DÉLMAGYARORSZÁG

AZ MDP CSONGRÁDMEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

XI. évfolyam, 84. szám

Ára: 50 fillér

Vasárnap, 1955. április 10.

JÓZSEF ATTILA

Irtá: NAGY SÁNDOR, Sztálin- és Kossuth-díjas

HA A KAPITALIZMUS meg nem örölte volna finom agyvelejét, szép szívet — talán még ma is itt élne köztünk. Mint ahogy költészet hat, lelkeket épít, szent harcba buzdítja a munkáosztályt. De el kellett pusztulnia, szinte beteljesítve nagy forradalmár költőink végzetét. Fájdalom — ki mondhatatlan vesztése nemzetiünknek!... Egy újjászületett nép sír fia után, akit csak tíz éve ismer.

Bizonny úgy vagyunk vele: születésnapját ünnepeljük, de nem tudunk csak a halálára gondolni... Ő hányzor sóhajta fel kultúrházaik estein, irodalombarátok, vagy pártmunkások közt a teljesülhetetlen vágyalom: «De jó lenne, ha még élne, s okos, szép verseivel gyönyörködtetne bennünket!...»

A költő fáradt testét azonban kerékbetörte Balaton-szárszón a magyar kapitalizmus ócska tehervonata. Lázító jelkép! Öngyilkos figyelemztetés a nemzetnek, amely a fasizmus karjába, önön szennysírába rohant. De a Horthy-rendszer habzó-szajú sajtóorgánuma csak rövid néhánysoros hírt szenteltek az esetnek. Ahogy semmibeverték a népet, s zsákmányralesve véres háborúra készültek, akként semmibeverték a kor legnagyobb magyar költőjének halálát.

A KÉZ MOST — utólag is — ökölbesorult!... Hisz népünk többsége megélte a fasizmus különféle változatának korabeli tobzódását. De frissen szerzett öntudatunkkal, csak most értjük meg, hogy milyen mélypontra zuhant népünk a második világháború előestéjén, s hogy József Attilának milyen igaza volt, amikor keserűen így jellemezte hazánkat: »Ezernyi fajta népbe-tegység, szapora csecsemőhalál, árvaság, korai öregesség, elmebaj, egyke és sivar bűn, öngyilkosság, lelki restség, mely hitetlen, csodára vár.« S valóban! A velejéig élősdű uralkodóosztály a teljes fizikai és szellemi elnyomásnak olyan rendszerét honosította meg, mely szinte már nemzeti létünk alapjait fenyegette, aléltá mérgezte egészét, katasztrófába döntötte, csakhogy létét ideig-óráig meghosszabbíthassa.

De az élet nem eladó, a méreg kitermeli ellenmégét, az elnyomás ellenállást szül. Horthy és pribékjei hiába jelentették ki többször is, hogy a proletáriátus pártját, a kommunisták mozgalmát felszámolták Magyarországon, — ez nem sikerült sohasem. Hiába fogták el a párt vezetőit, zárták börtönbe, vagy ítélték halálra, a munkáosztály mindig újjászülte pártját. S mint ahogy hatalmas kövek nyomása gyémántot terem a mélyben, úgy szülte meg az elnyomás a munkásigazság poétáját — József Attilát.

ÉLETÉBEN TIPIKUSAN együttvan mindaz, ami jellemző e korszak munkáseletére, sőt paraszteleletére: ilyen mélységből még nem indult magyar költő. Anyja cselédnő, majd mosónő, apja szappanfőző vándormunkás, a rokonság mindkét ágon szegényparaszt. Korán megismeri a nyomort, az árvaságot, de a fővárosi utcák szürkefeje, vézna kis srácainak vadellenessége az ő ifjúságát is vídítja. Am a sors nem hagyja-

itt. Neki az egész magyar nyomorúságot meg kell ismernie. Mint lelenc-gyerekek tipródnia kell az őcsödi kuláknál, ahova szolgálatra adják, el kell jönni Csongrád-Csanád megyében éh-kosztos diáknak, kukorica-csösznek. (Öregapja is az Szabadszálláson). S találkoznia kell a szabad szellem elnyomottjaival, Makón, Szegeden, akik szomjú hittel bá-báskodnak tehetsége bontakozása körül. Itt él az izzadvá polgárosuló vidéki parasztvárosban a nagyműveltségű Espersit János és értelmiségiekből, tanárokból álló köre, akik felkarolják az oroszlánkörmeit már mutogató zsenit, s a Tisza-part poros, árnyas fái alatt törvénytörően találkoznia kell Juhász Gyula fekete magányával is. Számtalan verse idézi nagy barátságuk emlékét.

Makó és Szeged büszke lehet, hogy a legnagyobb munkásköltő — akit világirodalmi viszonylatban is bátran állíthatunk Majakovszkij mellé — innen indult el költői pályafutásán. Bár sokan elmarasztalják Szegedet s éppen József Attila «Születésnapomra» című verse miatt, melyben keserű gúnyval val elszellelt harminckét esztendejéről. (Ebben a versében említi Horger Antal urat, aki a «Nincsen apám» című verséért eltáncsolta a szegedi egyetemről, hogy ne lehessen belőle tanár.)

EZ A VERS azonban a horgereket, a horthysta keresztény-nemzeti kultúra fura urait csapja agyon és nem érinti azt a szerető viszonyt, amely a költőt a megegyező haladó értelmiségéhez, Makó és Szeged dolgozó népéhez, munkásmozgalmához fűzte. Igen! Mert a költő kultúrában, a nemzeti kérdésekhez való hozzáállásban, itt kapta meg azt a kis batyut, indítékot, mely költészetinek arculatát később is meghatározta. Ismeretes, hogy Attila makói és szegedi barátai útján jutott először jelentős marxista irodalomhoz. Régibb és újabb kutatások kiderítették kapcsolatot Eudis Bentinával, a szegedi munkásmozgalmat jellegzetes értelmiségi alakjával, akivel alighanem Juhász Gyula ismertette meg. És ezek az értelmiségiek, s más egyszerű emberek teremtettk meg az anyagi feltételeket ahhoz, hogy a fiatal költő első kötete, a «Szépség koldusa» Szegeden, Koroknay kiadásában megjelenhessen. (Szinte ugyanaz játszódik le, mint Petőfi első verseskötete esetében, melyet a múlt században hasonlóképpen adtak ki Pestben, Vörösmarty ajánlásával.) És mindez a sokat hangoztatott «magyar kultúrfőlény» orvágában és városában!...

DE TALÁN Horger Antal professzornak mégis jól működött osztályosztóne. A «Nincsen apám» című vers valóban egy újfajta költészet születéséről ad hírt, — félelmetes hang ez, a magyar munkáosztály hangja. Az 1919-es forradalom Tanácsköztársasága intervenció nyomására elbukott ugyan, de József Attila költészetében ennek az osztály-nak leírhatatlan győzniakarása mutatkozik meg, s egy különleges, a magyarban eladdig ismeretlen gondolat, — érzéskultúra kér helyet irodalmunkban. Sőt, egyebek

mellett, ez a költészet lesz az, amelynek tükrében a Horthy-rendszer társadalmi életének, osztályharcainak minden ellentmondása, az emberek életére kiható egyéni konfliktusa egyszerűen látható és érthető lesz. Mert ő nemcsak az agitációs, a kimondottan politikai költészetén keresztül fejezte ki a munkáosztályt, hanem nyilatkozik abban a munkáselet minden viszonylata: a harc mellett a barátság, elvtársi-asság, szerelem is. A magyar föld tájai, az egész világ, a kapitalizmus haszongépezetének földgolyót belepő szervezete úgy ábrázolódik verseiben, ahogy még sehol senkinél a világirodalomban. Az «Új nép, másfajta raj», embereinek szemlélete ez, azoké, akik a termelési erőket odakünn éppúgy szabályozni akarják, mint az őstönőket idebenn. A kommunista ember, a proletárforradalmak harcosának teljes emberi problematikája tükröződik költészetében.

Ezért hatalmas fegyvere ez még most is szocializmust építő népünknek, kincse, hagyománya felszabadulás utáni irodalmunknak, s bizonyos szempontból példaképe a világ munkásirodalmának is. Hiszen a «Bankárok és tábornokok ideje» nem járt még le teljesen, s ha nálunk meg is szűnt uralmuk, de nem megszűntek töltünk nyugaton háborúra készül a burzsoá világ. Még ma is kérdezhethetők Attila szavával:

S mi borzadva kérdezzük, mi lesz még.
Honnan uszunk ránk új or-
[das eszmék,
Fő-e új méreg, mi közünk ha-
[tol...

Győzelmeink, a szovjet katonák „testvéri tankjai” által kapott szabadságunk nem feledtetik el velünk az ő szavait. Amíg zsarnokság és imperializmus van a világban, addig érvényesek lesznek azok, mert a rossz gyűlölete, a proletárhumanizmus melege sugárzik belőlük.

S IRODALMUNKNAK az eddiginél fokozottabban kell állapnia az ő hagyományát. Ő az, aki a marxista-leninista eszméinek, valóságátalának Majakovszkij mellett talán a legészesebb új útját törte. Ha Majakovszkij a győzelem egetverő harsonása, akkor József Attila a munkáselet magyar hegedűse, aki a legsokszínűbb hangulatok húrjain játszik. S emellett egész költészete a magyar verselés történetileg kialakult népi formáin nyugszik; ami idegen forma nála, az is sajátosan magyarra, engedelmissé válik. E költészet eredményeinek értéke, elemzése nélkül, véleményem szerint nem üjlhat meg szocialista líránk. Ezért van az, — ezt bizonyítja, — hogy a munkásság, a dolgozó parasztság még gyakran József Attila költészetéhez fordul, ha mai életünk aktualitásait lelkben ünnepli, mert verseiben inkább megéli saját érzéseit. Az a nép, mely életében nem ölelhette szívére, megteszi azt most halálában, — ami nem is halál. Ma is rá gondol „szántván a paraszt”; s őt sejdíti „a munkás teste két merít mozdulat között”. Költészetünknek, pártunknak vörös lobogója az ő életműve.

Tegnap megkezdte a termelést Szegeden az ország első farostlemezgőgyára

Szombaton délelőtt ünnepélyes keretek között kezdte meg a termelést Szeged és az ország új üze: a farostlemezgőgyár. Az avató ünnepségen résztvett Ladányi Benedek elvtárs, a Városi Pártbizottság első titkára, Rózsa István elvtárs, a Szegedi Járási Pártbizottság első titkára, Adamkó József elvtárs, az MDP Központi Vezetősége mezőgazdasági osztályának munkatársa, Tulkán István elvtárs, a Városi Pártvégrehajtóbizottság ipari osztályának vezetője, Dénes Leó elvtárs, a Szegedi Városi Tanács elnöke, Vincze Antal elvtárs, a Szegedi Városi Tanács elnökhelyettese, a Minisztertanács titkársága képviselője, Körmöcz László és Földes Sándor elvtársak, az Országos Tervhivatal képviselője Madas András.

A nagyszámú résztvevőt az új üzem bejáratánál a Szegedi Falemezgőgyár dolgozóinak gyermekei, — lányok és fiúk — üdvözölték. Arató István elvtárs, a falemezgőgyár és a hozzá tartozó új farostlemezgőgyár igazgatója köszöntötte a megjelenteket, s mondt megnyitó beszédet.

Ezután Tömpe István elvtárs, az Országos Erdészeti Főigazgató főigazgatója beszélt, majd átvágta az új farostlemezgőgyár bejáratánál lévő szalagot.

Megkezdődött a munka. Nagyszerű percek következtek. Munkába lendültek a villannyal meghajtott gépek. Termelni kezdett a csaknem 4 millió forint költség-

gel létesített farostlemezgőgyár, amely első az országban.

A szovjet tapasztalatok segítségével létrehozott új gyárban a faipar hulladékanyagából készítik a bútorgyártáshoz, autóbuszok, hajók, lakások belső burkolásához és padozatához egyaránt jól használható — a rétegelt lemezzel egyforma szilárdságú és értékű — farostlemezeket.

A farostlemezeket eddig külföldről hozták be hazánkba, s most az új szegedi üzem egyre inkább ellátja majd a fontos anyaggal az országot.

Az új gyár munkájával nagymennyiségű fát takaríthatunk meg. Eddig csak a falemezgőgyár évi többszáz tonna fahulladékát tüzelésre használták. Most már a Szegedi Falemezgőgyár és gözfűrésze telepe, a Szegedi Gyufagyár hulladékát feldolgozza az új farostlemezgőgyár.

Az új gyár megteremtésében résztvettek a Rákosi Mátyás Művek dolgozói, a sztálinvárosi építők és a Wilhelm Pieck Vagongyár dolgozói is. Több szegedi vállalat derekas munkát végzett azért, hogy megkezdhesse a munkát az új üzem rész. A Szegedi Falemezgőgyár vezetői és dolgozói sem kímélték erejüket azért, hogy a legtekélyesebb legyen a farostlemezgőgyár.

Az ország első farostlemezgőgyarában évenként mintegy 1500 tonna rostlemez készül.

A próbagyártást már régebben elvégezték és ez jó sikerrel járt.

ben elvégezték és ez jó sikerrel járt.

Miképpen történik a gépesített munka. A hulladék aprításával kezdődik a rostlemez készítése. Az aprított értékes fahulladék óriási betonból készült tároló-medencébe hull, majd ventilátor segítségével pneumatikus úton jut a főzőkazánokba, ahol 6—8 légkör gönyomással segítik elő a rost feltárását. Az anyag tovább kerül a görgő-járatokhoz. Óriási malomkövek bontják rostokra a görgő-járatokban a faanyagot. Az anyag automatikusan tovább kerül az osztályozóba, ahol kiválasztódnak a durvább rostnyalábok, a még meg nem őrölt fapikkelyek, az öntésre alkalmas rosttól. A durva rostnyalábok visszakérülnek a görgő-járatokba.

Az öntésre alkalmas rostokat szállító-szalag viszi tovább az úgynevezett hollandi malomba. Itt adagolják a vegyianyagot, műgyantát, amelyek a rostlemez szilárda, ellenállóvá teszik. Az anyag aztán a keverő kádakba kerül. További eljárások következnek még ezután és az anyag a rostlapképzőbe, majd a hidegpréssbe kerül. A hidegpréssben további vízmennyiséget sajtolnak ki a rostból, hogy aztán a melegpréss kerülve kemény farostlemez készüljön belőle.

A párt vezette dolgozó nép újabb sikere a termelést megkezdő farostlemezgőgyár. Újabb mérföldkő előrehaladásunk útján. (— y)

Tavaszi munkák a szegedi és a járási gyümölcsösökben

Szatymazon a szőlőnyitás már csaknem teljesen befejeződött. Most már a metszés munkája folyik teljes erővel. A gyümölcsfák virágai jól kiduzzadt bimbókban vannak. Még néhány nap és teljesen kinyírnak. Ezt az időt használják most ki a termelőszövetkezetek tagjai és az egyéni gazdák is. Teljes erővel végzik Pusztaszeren, Domaszéken is a metszkénél és a sárgaméreggel való rugyafakadás előtti permetezéseket.

Derekas munkát végeznek a növényvédő géppalomsók dolgozói is.

A Csorvai Kiss Imre TSZ-ben 15. a csengelei Lenin Termelőszövetkezetben hét hold gyümölcsösben végezték el a tavaszi fapermetezéseket — motoros gépekkel.

Ezzel a munkával végeztek már a szegedi Táncsics Termelőszövetkezet tagjai is. Tizennégy hold gyümölcsös fái nyesték meg, permetezték meg.

A szakszerűsége is nagy gondot fordítanak az üllési Vörös Csillag TSZ tagjai. Kilenc holdnyi szőlőjük metszésével hamarosan végeznek.

A szorgos munka közben fordulnak elő hibák is. A zombói Béke TSZ-ben olyan embereket állítottak be az őszibarackfák megmetszésére, akik egyáltalán nem értettek ahhoz. Az őszibarackfák metszésében derekas munkát végeznek a mórakalmi Új Világ és a domaszéki Rákóczi Termelőszövetkezet tagjai. Az Új Világ TSZ-ben nemrégiben az őszibarackfa metszéséről szakelődást rendeztek, melyre a kívülről egyéni

gazdákat is meghívták. Közel hatvan dolgozó paraszt vett részt az előadáson.

A deszki Kossuth TSZ-ben még mindig késlekednek a fapermetezéssel.

Úgy látszik nem számolnak azzal, hogy virágzásban már nem lehet gyümölcslát permetezni mert ezzel a gyümölcsösben is és a környező mezőgazdaságokban is súlyos károkat okoznának. Mindössze pár napjuk van még ahhoz, hogy meggyorsítsák és befejezzék a munkát.

Az ászóthalmi Szabadságharcos TSZ amellet, hogy már szépen rendbehozta meglévő gyümölcsösét, új holdon új almáskertet is telepített.

Az új gyümölcsösök, szőlőskertek telepítésében jó példát mutatnak az egyéni gazdák is. Az utóbbi két hónapban 350 holdnyi új szőlőt és 130 hold új gyümölcsösöt létesítettek. Legderekasabb munkát a mórakalmi gazdák végezték, akik hatvan hold új szőlőt telepítettek. A kisteleki ötvenkettőt, a szatymazi pedig ötven holdat.

A szőlő és gyümölcsstermeléshez az egyéneknek és a szövetkezeteknek egyaránt az eddigieknél sokkal nagyobb segítséget nyújt most államunk is. Eddig nagy

hiány volt a Kiss Bálint-féle maganyomású permetező gépekből. Most a szegedi járás 104 darab Kiss Bálint-féle permetezőgépet kapott. 52 helyre juttattak készkénél főző üstöt is. A permetezőkhöz azonban kevés a töltő készület. 4—5 gép mellé jut egy. De rövidesen segítenek ezen is.

Rövidesen Szeged környékén és a járásban 35 helyen létesítenek perenoszpóra-jelző állomásokat.

Ezzel is biztosítják a természetes megvédését a különböző pusztító betegségektől. Ahol fertőzés mutatkozik, a jelző állomás azonnal tudatja a járási tanács mezőgazdasági osztályával, s a környékre azonnal megfelelő mennyiségű védekező szereket, gépeket szállítanak és szakmunkásokat küldenek.

A múlt évben károsan befolyásolta a jó termést az is, hogy a szövetkezeteknek és a szőlősgazdáknak nem volt elegendő szőlőkarójuk. Kormányunk most ezen a bajon is segít. Rövidesen hetven ezer darab szőlőkaró érkezik a járás TÚZEP telepeire. Ezeket készpénzért kiosztják a termelőknak, a szövetkezetek pedig hosszúléjratú hitelre kapják.

Győr megye vezet a begyűjtési versenyben

Az április 4-e előtti hétben a legtöbb megyében erősdött a begyűjtési versenymozgalmak. A felszabadulási versenylendületet tovább tartják a megyék, s újabb vállalkozást tesznek május 1. tiszteletére.

A begyűjtési minisztérium legutóbbi értékelése sze-

rin, a következő sorrend alakult ki a megyék között: 1. Győr, 2. Zala, 3. Komárom, 4. Veszprém, 5. Nógrád, 6. Vas, 7. Somogy, 8. Csongrád, 9. Heves, 10. Szolnok, 11. Pest, 12. Borsod, 13. Fejér, 14. Baranya, 15. Békés, 16. Tolna, 17. Szabolcs, 18. Hajdú, 19. Bács.